

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A héára vonatkozó cselekvési terv – Úton egy egységes uniós héaövezet felé

(2017/C 088/08)

Előadó: Dainis Turlais (LV/ALDE), Riga város képviselő-testületének tagja**Referenciaszöveg:** A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak egy, a héára vonatkozó cselekvési tervről: Úton egy egységes uniós héaövezet felé – új döntések szükségeltetnek

COM(2016) 148 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Bevezetés

1. örömmel fogadja az Európai Bizottság kezdeményezésére kidolgozott cselekvési tervet, amely a hozzáadottérték-adó (héta) egységes uniós övezetének 2017-ig történő kialakítására tett javaslatához mutatja meg a követendő irányt;
2. elismeri, hogy a héarendszer az egységes piac alapvető eleme, és reformra van szükség ahhoz, hogy ez a piac egyszerűbb, igazságosabb és hatékonyabb legyen, valamint kevesebb lehetőséget adjon a csalásra, továbbá hogy javuljanak a vállalkozások közötti versenyfeltételek, csökkenjen a fogyasztók közötti megkülönböztetés és optimalizálni lehessen az adóbevételek mértékét;
3. megállapítja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok számára nagyon fontos lehet az Unión belüli egységes héaövezet kialakítása, hiszen néhány tagállamban héabeszedési hatáskörrel rendelkeznek, és a héabevételek újraelosztása központi szerepet kap a pénzügyi kiegyenlítési mechanizmusok helyi és regionális önkormányzatok javára történő alkalmazása során; a héabevételek tagállamokon belüli újraelosztása azonban nem tartozik az Unió hatáskörébe;
4. emlékeztet arra, hogy a héa jelentős bevételi forrás az EU saját forrásai számára is, hiszen 2014-ben 17,6 milliárd eurót tett ki, ami az EU összes bevételének 12,3 %-a;
5. támogatja ezenkívül az Európai Bizottságnak a csalás elleni küzdelemre irányuló célkitűzését. A jelenlegi rendszer hiányosságait jól mutatja a csalások óriási mennyisége, amely miatt a tagállamok minden évben jelentős bevételektől esnek el. Az EU becsült vesztesége évi 170 milliárd euro. Ez a jelenség hátrányosan hat a közzszféra – ezen belül néhány tagállamban a helyi és regionális önkormányzatok – költségvetésére, és így a minőségi szolgáltatások nyújtásának képessége szenved csorbát. Ezzel kapcsolatban arra ösztönzi a tagállamokat, hogy készítsenek és tegyenek közzé statisztikát a határon átnyúló héacsalásokról;
6. rámutat, hogy a héarendszer szétaprózottsága és bonyolultsága miatt a szabályoknak való megfelelés jelentős költségekkel jár a határokon átnyúló kereskedelemben érintett vállalkozásokra nézve. Ezek a költségek a kis- és középvállalkozások számára túlzottan magasak, pedig ezek képezik a regionális szintű gazdaság és foglalkoztatás alapját. Megjegyzi, hogy a héára vonatkozó cselekvési tervnek egyszerűsítéshez kell vezetnie a határokon átnyúló kereskedelemben érdekelt legális vállalkozások számára. A héarendszer nem állíthat indokolatlan akadályokat a határokon átnyúló kereskedelem elé;
7. felhívja rá a figyelmet, hogy a héarendszer és az adókulcsok terén tapasztalható eltérések elsősorban a határ menti térségekre, valamint az itt működő kis- és középvállalkozások (kkv-k) tevékenységére vannak kihatással. Ideje tehát kiértékelni a héamértékek megállapítása terén nagyobb rugalmasságot lehetővé tevő javaslatok területi hatását;
8. megjegyzi, hogy a héairányelv olyan rendelkezéseket irányoz elő a héamértékekre vonatkozóan, amelyek az egységes piac védelmét és a piactorzulások megelőzését szolgálják. Úgy ítéli meg, hogy ezek az elvek alapvetőek, és emiatt gondosan meg kell vizsgálni mindazokat a javaslatokat, amelyek arra irányulnak, hogy a tagállamoknak nagyobb mozgásterük legyen az adókulcsok megállapítása során, hogy képet kaphassunk arról, milyen hatásuk lehet ezeknek a javaslatoknak a belső piacra és a versenyre;

9. támogatja azokat a héarendszerbeli reformokat, amelyek a jövőben várhatóan a növekedés, a versenyképesség és a foglalkoztatás alapjait – vagyis a digitális és mobilgazdaság, az új gazdasági modellek és a szolgáltató vállalkozások fellendülését – helyezik előtérbe. Ezzel összefüggésben örömmel fogadja az Európai Bizottságnak azt a javaslatát, hogy egy, az adóhatóságok és az elektronikai ágazathoz kötődő kereskedelemben részt vevő vállalkozások közötti jobb együttműködést célzó kísérleti projekt alapján a héa elektronikus szolgáltatásokra már létező egyablakos mechanizmusának hatályát a termékek értékesítésére is kiterjeszteni;

10. úgy véli, hogy a tagállamok hatékonysága igen eltérő az adóügyi adminisztráció terén. Az egyes adóhatóságok között nincs meg a kellő együttműködés és bizalom. Az RB úgy véli, hogy feltételezhető héacsalás esetében a bankoknak az érvényes adatvédelmi előírások keretében maradéktalanul együtt kell működniük az adóhatóságokkal;

11. azt ajánlja, hogy vizsgálják meg azokat a tagállami bevált gyakorlatokat, amelyek abból állnak, hogy a héabevételek egy részét a helyi és regionális önkormányzatokhoz csoportosítják át vagy ehelyett adóbeszedési hatáskörrel ruházzák fel az önkormányzatokat;

12. kéri, hogy a héarendszerre vonatkozó minden módosítással kapcsolatos konzultációba vonják be a helyi és regionális önkormányzatok képviselőit tagállami és európai szinten, valamint a Régiók Bizottsága szintjén, ezek a döntések ugyanis közvetlenül kihatnak a lakosság jólétére, a vállalatok versenyképességére és a közhatóságok bevételeire;

Egységes uniós héaövezet

13. kéri, hogy annak az elvnek a vizsgálatakor, amely szerint a határokon átnyúló műveletek után fizetendő héára ugyanazokat a követelményeket kell alkalmazni, mint az országokon belüliekre, külön vegyék figyelembe, hogy hogyan hat a kkv-kra az, ha egyszerre több héamérték is érvényben van;

14. osztja azt a nézetet, hogy az új rendszernek a célország elvén kell alapulnia, és azt kell előíranyoznia, hogy egy másik uniós tagállamban székhellyel rendelkező ügyfélnek történő eladáskor az értékesítő ország jogszabályai szerint, a célországban érvényes adókulcs alkalmazásával kell kivetni a héát, az adót beszedő országnak pedig át kell utalnia az így keletkezett héabevételeket a fogyasztás helye szerinti ország illetékes hatósága részére;

15. helyesli azt a szándékot, hogy lehetővé tegyék, hogy az egységes piacon belül kereskedelmi műveleteket végző vállalkozások minden héával kapcsolatos ügyet elintézhessenek a székhelyük szerinti ország illetékes hatóságánál, és ne legyenek arra kötelezve, hogy minden olyan uniós tagállamban, ahol kereskedelmi tevékenységet folytatnak, bejegyeztessék magukat a héanyilvántartásba, bevallásokat töltsenek ki és hozzájárulásokat fizessenek. Ezek az egyszerűsítések nem vezethetnek a héabevételek veszélyeztetéséhez, és nem befolyásolhatják a tagállamok adóügyi szuverenitását;

16. úgy ítéli meg, hogy az Európai Bizottság tervezete nagyra törő, alkalmazásához pedig időre lesz szükség; ezért a fokozatos megvalósítás elvét támogatja;

17. sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy hozzanak intézkedéseket az adózás hatékonyságának növelése és a csalás elleni küzdelem érdekében, hogy csökkenthető legyen a tagállamok által be nem szedett héa összege. Ezek az intézkedések jelentősen előmozdíthatják azokat az erőfeszítéseket, amelyek az adóhatóságokkal szembeni bizalom és a hatékony együttműködés megteremtését célozzák, mely elengedhetetlen az új rendszer megfelelő működéséhez. Az RB szorgalmazza, hogy az új jelentések és ellenőrzési eszközök bevezetése ne jelentsen indokolatlan terhet a vállalkozások és különösen a kkv-k számára;

18. arra kéri a tagállamokat, hogy hozzanak konkrét döntéseket a héára vonatkozó szabályozásról az Európai Unióban, elsősorban annak érdekében, hogy megszüntessék a tagállamok által a héa-irányelv hatálya alól biztosított kivételek tekintetében eddig tapasztalt különbségeket, illetve hogy ösztönözzék a kivételek valamennyi tagállam általi alkalmazását;

19. rámutat arra, hogy az Európai Bizottságnak, amikor javaslatokat fogalmaz meg az adóigazgatás hatékonyságának növelésére, tiszteletben kell tartania a nemzeti és/vagy regionális igazgatási hatásköröket;

20. ösztönzi az informatikai eszközök hatékonyabb használatát, mégpedig a csalás elleni küzdelemhez rendelkezésre álló elektronikus adatok még jobb kiaknázása révén, az adatvédelem szem előtt tartása mellett;

21. tekintettel a sok országban bevezetett fordított és megosztott héafizetési rendszerekre⁽¹⁾, hangsúlyozza, hogy erősíteni kell a közbizalmat azzal kapcsolatban, hogy a befizetett héa valóban a nemzeti, regionális vagy helyi költségvetésekbe áramlik, hiszen a polgárok a legfontosabb tényleges héafizetők között vannak; javasolja, hogy vizsgálják meg egy önkéntes elektronikus fizetési rendszer bevezetésének lehetőségét, amely az illetékes hatóság költségvetésébe továbbítaná a polgárok vásárlásaiból származó héát, a héamentes vásárlás összegét pedig az eladó számlájára, ahogy ez jelenleg történik;

Héamértékek

22. hangsúlyozza, hogy nincs elegendő bizonyíték arra, hogy a közjogi vagy közfeladatot ellátó szervek bizonyos tevékenységeinek, valamint a települések közötti együttműködési tevékenységek héamentessége torzította volna a versenyt. A közhatóságok héa alóli mentesítése objektív és európai szinten összehangolt kritériumokon alapul, és nem tartozik a tagállamok saját hatáskörébe;

23. kéri, hogy a hatásvizsgálatban, amelyet az Európai Bizottság várhatóan 2017-ben terjeszt elő, vegyék figyelembe a helyi és regionális önkormányzatok érdekeit; ennek kapcsán a helyi és regionális önkormányzatokkal egyeztetve pontosítani kell a „verseny (jelentős) torzulása” fogalmát;

24. sürgősen szükségesnek tartja, hogy valamennyi tagállam számára lehetővé váljon a bármely tagállam által a múltban megállapított bármely eltérés alkalmazása;

25. kéri a héakulcs 6 %-ra történő csökkentését az iskolaépületek esetében;

26. hangsúlyozza, hogy a kedvezményes héamértékek jegyzéke jelenleg igen homályos, és nem követ egyértelmű logikát. Ezért sajnálatosnak tartja, hogy az Európai Bizottság nem készítette el a kedvezményes héamértékek kimerítő és átlátható jegyzékét; helyénvalónak tartaná a kedvezményes héamértékek jegyzékének felülvizsgálatát, figyelembe véve a technológiai, gazdasági és egyéb fejlődést, illetve a hasonló árukra és szolgáltatásokra vonatkozó különböző héamértékek miatt keletkező torzulásokat; ennek a felülvizsgálatnak a lehető legszélesebb körű harmonizációhoz kellene vezetnie, hogy a kkv-k számára elkerülhető legyenek a versenytorzulások a belső piacon;

27. emellett úgy véli, hogy az általános érdekű tevékenységet végző adóalanyok számára gazdasági szempontból ösztönzőbb lenne a héa utólagos levonása, mint az előzetes héa alóli mentesítés;

28. úgy véli, hogy az 1. opció (a kedvezményes adómértékek hatálya alá tartozó áruk és szolgáltatások jegyzékének kibővítése és rendszeres felülvizsgálata) alacsonyabb kockázatot jelent, mint a 2. opció (a kedvezményes adómértékek hatálya alá tartozó áruk és szolgáltatások jegyzékének eltörlése);

29. úgy véli, hogy ha a tagállamok nagyobb szabadságot kapnak az adómértékek megállapítása terén, az elkerülhetetlenül az adómértékek még változatosabbá válásához fog vezetni, ami torzíthatja az egységes piacot és terhetek róhat a vállalkozásokra, különösen a kkv-kra; jelzi, hogy az Európai Bizottságnak átfogóan értékelnie kellene, hogy javaslatai milyen hatással vannak a versenyre és a vállalkozások adminisztratív terheire, valamint milyen területi következményekkel járnak, különösen a határ menti régiókban;

30. megjegyzi, hogy a közlemény egyéb költségeket és hiányosságokat is megemlít az adómérték csökkentésével kapcsolatos hatáskörök tagállamokra ruházása kapcsán, például a bevételek csökkenéséhez és a héarendszer összetett jellegéhez, valamint a vállalkozások esetében a költségek és a jogbizonytalanság növekedéséhez kapcsolódó kockázatot; úgy véli, hogy ezt a kockázatot alaposan értékelni kell;

31. az élelmiszer-hulladékokról szóló véleményéhez (2016. június) kapcsolódva támogatja, hogy a nagyobb kiskereskedelmi láncok levonhassák a héa összegét a nem értékesített élelmiszer-adományokból;

⁽¹⁾ Például az Európai Bizottság jóváhagyta Olaszország kérelmét a megosztott héafizetési rendszer bevezetésére azon közigazgatási szervek számára, amelyek héa-azonosító számmal rendelkeznek. Amikor a közigazgatási szervek árukkal vagy szolgáltatásokkal kapcsolatos számlát állítanak ki, a héa egy része közvetlenül az államkincstárhoz kerül. Ez a rendszer 2015. január 1. és 2017. december 31. között van érvényben, ekkor a tervek szerint teljes egészében felváltja az elektronikus számlázás a közigazgatáson belül. Olaszország egyes becslések szerint évente 900 millió eurót veszített a közigazgatási szervektől érkező héafizetés terén.

Elektronikus kereskedelem

32. jelzi, hogy a héára vonatkozó bonyolult, tagállamonként különböző szabályozások az elektronikus kereskedelem legfőbb akadályai közé tartoznak; elismeri, hogy a héarendszert egyszerűsíteni kell, valamint csökkenteni kell a kkv-k megfelelési költségeit, különösen az olyan feltételek felszámolása által, amelyek kevésbé kedvezőek az uniós vállalkozások, mint a harmadik országokbeli beszállítók számára;

33. támogatja az árukereskedelemre vonatkozó egyablakos mechanizmus kiterjesztését, valamint a héaküszöb bevezetését vagy megemelését az induló vállalkozások és a mikrovállalkozások számára;

34. üdvözli azt a javaslatot, amely szerint megszüntetnék a nem uniós szállítók kis importszállítmányaira érvényes héamentességet és a több tagállamban is működő vállalkozásokat egyszer ellenőriznék, mivel az európai kkv-k jelenleg versenyhátrányban vannak a harmadik országok kkv-ival szemben;

Kkv-s héacsomag

35. megjegyzi, hogy a helyi és regionális önkormányzatok gazdasági fejlődése a kkv-kon alapul, és hogy ez utóbbiak a nagyvállalatoknál arányosan magasabb költségekkel szembesülnek a héaszabályoknak való megfelelés biztosítása miatt, a kkv-k tehát kedvezőtlen versenykörülmények között kénytelenek működni;

36. felhívja a figyelmet arra, hogy több tagállamban az üzleti környezet javítására alapozva intézkedéseket fogadtak el az új vállalkozások bejegyzésének egyszerűsítésére, ezek azonban gyakran a „körhintacsálás”-típusú rendszerek kialakítását lehetővé tevő vállalkozások létrehozását segítik elő;

37. megjegyzi, hogy az illetékes nemzeti intézmények (köztük az adóhatóságok) feladata a legálisan működő vállalkozások tevékenységeinek ellenőrzése; e hatáskör nem ruházható át szerződő felekre, más vállalkozásokra, ahogyan azt az EU Bírósága több alkalommal is kijelentette a héával kapcsolatban meghozott ítéleteiben;

38. javasolja, hogy a kkv-kra vonatkozó csomag, melyet az Európai Bizottság 2017-ben fog előterjeszteni, vezessen be megfelelő egyszerűsítő intézkedéseket.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA